
Različni vplivi na jezik mladih

Maša Rolih

Cobiss: 1.01

Članek se ukvarja z značilnostmi jezika mladih kot diskurzivne skupnosti v okviru spletnih socialnih omrežij (Facebook). Analiza se osredotoča na prisotnost elementov internetnega slenga ter narečnih in pokrajinskih pogovornih jezikovnih značilnosti v jeziku mladih v okviru spletnih socialnih omrežij. Poleg tega je ugotovljen vpliv angleškega jezika na jezik mladih in njegova prisotnost v mladostniškem slengu. Hipoteze so utemeljene s primeri in rezultati anketnega vprašalnika.

Ključne besede: jezik mladih, internetni sleng, narečje, pokrajinski pogovorni jezik, spletna socialna omrežja

Various Influences on Young People's Language

This article deals with the characteristics of young people's language as a discourse community on online social networks (Facebook). The analysis focuses on the presence of elements of internet slang and dialect and regional colloquial linguistic elements in young people's language on online social networks. In addition, it examines the influence of English on young people's language and its presence in their slang. The hypotheses are supported with examples and the results of a survey.

Keywords: young people's language, internet slang, dialect, regional colloquial language, online social networks

0 Uvod

Čas globalizacije in medijske kulture¹ je prinesel mnogo novosti v smislu večje in naprednejše tehnologizacije in hitrega življenjskega tempa, posegel pa je tudi na mnoga področja tako javnosti kot zasebnosti. Svetovni splet je postal nujen za hitro, ekonomično in učinkovito pridobivanje informacij ter tako povzročil globalizacijske procese na eni strani in večjo dostopnost v smislu geografske neomejenosti in t. i. transnacionalnih prostorov na drugi strani.

---

¹ Osnova za prispevek je seminarska naloga, ki je nastala v okviru doktorskega študija pod mentorstvom dr. Vesne Mikolič (Fakulteta za humanistične študije Koper, smer Slovenistika, junij 2012). Delo je bilo prirejeno za prispevek pod mentorstvom dr. Andreje Žele (oktober 2012).

Spletna socialna omrežja so osvojila predvsem svet mladih in postala sodobni način preživljanja prostega časa in druženja. Razvil se je pojem internetnega slenga, sestavljenega iz izrazov, značilnih predvsem za spletno komunikacijo mladostnikov, ki je povzročil spremembe v jeziku mladih. Ena izmed ključnih točk prispevka je tako vpliv internetnega slenga na jezik mladih. Internetni sleng je namreč zelo prisoten v jeziku mladih na spletu, seli pa se tudi v govorjeno besedo.

Ena izmed značilnosti spletnih socialnih omrežij je, da se spletna komunikacija vedno bolj približuje govorjeni besedi, namen tega pa je vzbujanje občutka domačnosti, pristnosti in živosti pogovorov. V tovrstnih okoljih oz. komunikacijskih sferah tako prednjači pogovorni jezik in zapis po izgovoru, razlog za to pa je lahko poleg približevanja komunikaciji v živo tudi neobremenjenost s knjižno normo, saj so spletna socialna omrežja okolja, namenjena sproščnemu druženju in komuniciranju. V njih se tako poleg slenga pojavljajo področni govori in pokrajinski pogovorni jezik, pokrajinski jezikovni elementi pa se mešajo s slengom.

Spletna omrežja so t. i. transnacionalni prostori,² zato je za splet značilen močan vpliv angleščine kot globalnega jezika in amerikanizacija jezika. V tem kontekstu me zanima vpliv angleščine na sleng slovenskih mladostnikov. Opazimo lahko, da je v jeziku mladih veliko elementov slengizmov v angleščini, pojavljajo pa se tudi angleški zapisi v celoti, katerih namen je večja razumljivost za ostale uporabnike, kar je utemeljeno skozi analizo primerov besedišča omrežja Facebook.

Pri analizi jezika mladih na spletu in v okviru govorjenega jezika na splošno opažam veliko elementov ekscerne leksike oz. vulgarizmov, kar pa ni osrednja točka prispevka, ampak gre bolj za stranski produkt raziskovanja. Pri tem se mi postavlja vprašanje o prisotnosti vulgarizmov med mladimi in razlogih za njihovo rabo. Med njimi je verjetno neobremenjenost s knjižno normo, gre pa tudi za lastnost populacije mladih, da se izogibajo splošnim družbenim normam, kar se kaže tudi v jeziku³ in je utemeljeno s primeri.

Značilnosti jezika mladih na spletu so prikazane z dvema metodološkima pristopoma, in sicer skozi analizo primerov zapisov v omrežju Facebook (dnevno spremljanje zapisov mladih med 15. in 30. letom) in s pomočjo raziskave Vpliv pokrajinskih elementov in internetnega slenga na jezik mladih, opravljene na podlagi ankete med uporabniki Facebooka (med 15. in 30. letom).

1 Funkcije interneta in spletnih socialnih omrežij

1.1 Komunikacija v kontekstu omrežne družbe

Za pojav sodobnih internetnih trendov in s tem povezanega pojava socialnih omrežij

² Beck (2003: 24–26) omenja t. i. transnacionalne družbene prostore, ki so v bistvu kibernetiki prostori, za katere je značilna odsotnost vezanosti uporabnikov na okolje v fizičnem prostoru. Gre za to, da se med sabo lahko povezujejo posamezniki neodvisno od prostora, spola, rase itd., tako pa se virtualizirajo odnosi in spreminja način komunikacije.

³ Za mlade je značilno odmikanje od splošno sprejetih norm oz. nekoliko uporniškosti, temu pa sledi tudi jezik, saj se sleng približuje tudi ekscesu oz. vulgarizmu.

so še posebej dovzetni mladostniki, ki gredo v korak s časom. Spletna socialna omrežja, kot sta npr. Facebook ali Twitter, so postala novi načini preživljanja prostega časa in prostori druženja mladih, neodvisno od teritorialnih in časovnih ovir. Možnost dostopa do informacij in oseb z različnih delov sveta povzroča medetnične in medkulturne stike, to pa se povezuje z nujnostjo uniformnosti jezika za nemoteno komunikacijo. V tem smislu pri mladih po vsem svetu prednjači popularna MTV-kultura in angleščina kot globalni jezik, elementi obojega pa se kažejo tudi v jeziku.⁴

1.2 Jezik na spletu

Spletna komunikacija poteka preko zapisanega koda, pri katerem se govorno dejanje zgodi z zamikom, v katerem se dogaja pisanje oz. pisno sporočanje. Ilokucija spletne komunikacije spletnih socialnih omrežij je podobna govornemu neposrednemu sporočanju, razlika pa je v času med govornimi dejanji, ki je na spletu daljši in omogoča sporočevalcu več razmisleka, in v elementih nebesedne komunikacije (npr. govornica telesa, barva glasu, register itd.) pri neposrednem sporočanju, ki lahko veliko povedo o akterju samem, njegovem sporočilu in namenu komunikacije. Ilokucijska vloga spletne komunikacije je ustvariti sporočilo, ki bo čim bolj podobno živemu pogovoru. Tako se pojavljajo zapis po izgovoru (struktura govorjenih besedil), pogovorni, pokrajinski in slengovski elementi, izrazi čustvovanja (npr. ☺), ki vzbujajo občutek neposredne komunikacije. Poleg tega je za splet značilen internetni sleng⁵, ki omogoča hitro in učinkovito komunikacijo ter uniformnost sporočanja.

Splet združuje uporabnike različnih geografskih in socialnih okolij, starosti in interesov, množica diskurzov na spletu ter raznolikost udeležencev in odnosov med njimi pa določa različne načine rabe jezika glede na okoliščine oz. jezikovne izbire (Verschueren 2000: 89), ki so odvisne od konteksta oz. komunikacijske sfere (Škiljan 1999: 22–24). Spletna socialna omrežja, kot je Facebook, združujejo večinoma vrstnike, ki med sabo komunicirajo na način neposredne komunikacije in na svoje profile objavljajo misli, ki dajejo vtis simultane odziva. Tako lahko trdimo, da spletna socialna omrežja služijo predvsem funkciji druženja in tako dajejo občutek fizične prisotnosti akterjev. Temu služi slengovski zapis, ki je faktor povezovanja mladostnikov, in struktura govorjene besede.⁶

⁴ Razni slengizmi v angleškem jeziku, vpliv ameriškega slenga in internetni sleng s krnitvami in krajšavami (npr. *brb* = *be right back* 'takoj se vrnem'), ki je večinoma v angleškem jeziku.

⁵ Crystal (2001: 17) za tipično spletno govorico uporablja izraz »Netspeak« (tudi »Weblish«, »Internet Language«, »Cyberspeak«, »Computer Mediated Communication« (CMC) itd.), ki označuje interaktivne in dialoške elemente v spletnem jeziku in jezikovne izbire, ki nastanejo zaradi zavedanja prisotnosti občinstva.

⁶ Razlike (npr. počasnejši potek komunikacije, okrajšave, nedokončane besede in stavki itd.) so v največji meri zgolj posledica medija, saj mrežna govornica poteka preko pisnega koda, in ne vplivajo na dejstvo, da je funkcija in namen spletnih socialnih omrežij približevanje neposredni komunikaciji.

1.3 Diskurz mladih in jezik spleta: vplivi in funkcije internetnega slenga

1.3.1 Spletna socialna omrežja kot diskurz

Na podlagi okoliščin in značilnosti uporabnikov se oblikujejo diskurzi⁷ in diskurzivne skupnosti, za katere so značilni različni jezikovni elementi (npr. narečni izrazi kažejo na posameznikovo pripadnost določenemu geografskemu področju, slengizmi starostni skupini, strokovni izrazi določenemu strokovnemu področju itd.).

Za govorce določene diskurzivne skupnosti je značilen lasten kod, ki je skupen in razumljiv vsem članom skupnosti; tako je v kontekstu spletnih socialnih omrežij skupni kod uporabnikov internetni sleng. Glede na to, da se preko spleta med sabo povezujejo mladi iz različnih okolij, ne moremo govoriti o rabi zgolj enega samega enotnega koda, ki je značilen za spletni diskurz, ampak gre za preplet mnogih diskurzov, npr. geografskih, socialnih, izobrazbenih itd.

1.3.1.1 Značilnosti diskurzivne skupnosti spletnih socialnih omrežij

Mladi preko spleta oblikujejo svojo identiteto, za katero je značilna premakljivost⁸ oz. fluidnost. Uporabnik lahko svoj spletni profil in tako svojo virtualno identiteto, glede na to, da je ustvarjena s pomočjo znakov, nenehno spreminja in dopolnjuje. Identiteta mladih je v sodobnem času tako deloma pogojena z internetom kot enim izmed dejavnikov sekundarne socializacije, odraz tega pa je tudi jezik in značilna komunikacija.

Mladi se na spletnih socialnih omrežjih izpostavljajo kot individualne osebnosti, govorijo v svojem narečju ali pa celo tvorijo svoje skovanke (npr. primera s Facebooka: *Upam da neha dežuvat in sooonček.! Grmo cibikliraT :D*), po drugi strani pa uporabljajo razne uniformne elemente internetnega slenga, spletnega žargona itd., ki jih družijo z ostalimi uporabniki. Ilokucijska vloga spletnih socialnih omrežij je tudi občutek neposrednega stika, čemur služi govorjeni jezik in diskurzivni kazalci. Kranjc (2003: 436) v tem smislu omenja nadomestitev govornih signalov v računalniškem besedilu s posebnimi znaki, sestavljenimi iz ločil (npr. ;), značilni so nedokončani izreki, enodelni neglagolski izreki, diskurzivni označevalci itd., kar ponazarja neposredno sporočanje.

V okviru Facebooka se mladi združujejo v razne skupnosti glede na zanimanja, geografsko pripadnost itd. Skupine so lahko slovenske ali tuje; v okviru slednjih prevladuje komunikacija predvsem v angleškem jeziku in internetni sleng, kar omogoča uniformnost komuniciranja in s tem razumljivost. Za spletno komunikacijo mladih je na sploh značilen velik vpliv angleščine ter amerikanizacija jezika (elementi ameriškega slenga, npr. *yo*, *what's up*, internetni slengizmi, npr. *brb* = *be right back*, *lol* = *laughing out loud*, *rofl* = *rolling on the floor laughing*, *l8r* = *later*, *ftw* = *for the win*, *tyt* = *take your time* itd.). V zadnjem času lahko opazamo prehajanje spletnih slengizmov v neposredno komunikacijo oz. v živi govor, kjer

⁷ Gre za različne tipe komunikacije na področju javnega komuniciranja, ki se imenujejo diskurzi (Škiljan 1999: 52). Skubic (2005: 89) uporablja izraz »ustanova«, ki je sopomenka za obravnavano diskurzivno skupnost.

⁸ Premakljivo identiteto omenja Južnič (1993), fluidno pa Baumann (2002) (po Lenarčič 2010: 257).

se običajno pojavljajo v funkciji medmeta ali členka (npr. *lol, to je pa res smešno, wtf, kaj pa je zdaj to?* itd.).

Internetni sleng je tudi zelo raznolik in sestavljen iz izrazov, sposojenih iz računalniškega žargona (t. i. žargonski slengizmi, npr. *spam, skenslati*), elementov nebesedne komunikacije (fotografij, t. i. čustvenih ikon (»emoticons«), medmetov itd., znakovnih simbolov), dialoških in sociolektalnih jezikovnih izbir, krajšav oz. krnitev. Slednje služijo ekonomičnosti komunikacije in hitri menjavi govornih dejanj (npr. *l8r, brb, tyt* itd.).

Pomemben del jezika spletnega diskurza zavzemajo tudi t. i. čustvene ikone (☺, ☹, ./ itd.), ki ponazarjajo obrazno mimiko in imajo univerzalne pomene, ekspresije pa uporabniki izvajajo tudi tekstovno, tako da natipkajo izraze čustvovanja, kot npr. *<grin>*, *<yawn>* itd., ki so v bistvu deli nebesedne in neposredne komunikacije. Spletni izrazi čustvovanja so mednarodni in so tudi v slovenskem slengu uporabljeni v angleškem jeziku. V slovenskem jeziku za te spletne slengizme nimamo ustreznice, saj so ustaljeni in splošno razumljivi, njihova ilokucijska vloga pa je tudi hitro sporočanje in zmanjševanje distance med uporabniki.

2 Jezik mladih med področnimi jeziki in slengom

Del jezika mladih so tudi pokrajinski elementi, ki pa se prepletajo s slengom, tako da opazamo različne variante mladostniškega slenga glede na geografsko področje. Elementi pokrajinske leksike,⁹ ki jih mladi uporabljajo v sporočanju, so lahko rabljeni ironično, lahko pa je njihov namen unikatnost, zanimivost izražanja in ekspresivnost, kar je tudi lastnost slengizmov. Podobno je pri sposojanju iz zbornega jezika,¹⁰ kjer je zborni izrazje v mladostniškem slengu lahko rabljeno ironično, npr. *Spoštovana gospa, a greva dons žurat????*, in deluje nekoliko nenavadno, tako pa služi svojemu namenu, originalnosti.

2.1 Odnos mladih do pokrajinske pripadnosti

Jezikovni elementi področnih govorov¹¹ so med mladimi v precejšnji meri zastopani tako v neposredni komunikaciji kot na spletu, kar je zanimivo tudi zaradi ustaljenih predstav, da mladostniki večinoma govorijo v slengu, na katerega vpliva zlasti popularna kultura in njeni elementi, kot so MTV, socialna omrežja itd. Mladi svoje izrazje sicer večinoma črpajo iz popularne mladinske kulture, pokrajinska leksika pa je v glavnem zastopana bolj pri vaški in starejši populaciji. V analizi zapisov na Facebooku in preko rezultatov ankete ugotavljam, da na jezik mladih zelo vpliva tudi kraj bivanja in tako pokrajinski jezikovni elementi, kar je prikazano v nadaljevanju.

⁹ Sem spadajo izrazi iz posameznih narečij, krajevnih govorov in širših pokrajinskih pogovornih jezikov večjih mestnih središč z ožjo okolico.

¹⁰ Gjurin (1974) v okviru besedotvornih postopkov nastajanja slengizmov omenja tudi sposojanje iz narečij in pokrajinskega pogovornega jezika.

¹¹ Pod področni govor uvrščam narečja, krajevne govore, pokrajinski pogovorni jezik in ostale jezikovne elemente, ki so pogojeni s krajem oz. področjem bivanja.

Razlogi za rabo pokrajinsko obarvanega izrazja so pri mladih različni, večina odgovorov, ki so podrobneje razloženi v razdelku 5, pa potrjuje, da spletna socialna omrežja, kot je Facebook, služijo temu, da pogovori potekajo na način kot v živo, oz. da gre za transkripcijo govornih besed, področni govori pa so samoumeven del njihovega jezika. Spletna socialna omrežja so namenjena druženju in dajejo vtis nekakšnih »virtualnih kavarn«, zato mladi nočejo biti obremenjeni s knjižno normo.¹²

V okviru spletnih socialnih omrežij so v komunikacijskem procesu udeleženi mladi iz različnih krajev oz. regij, zato je tudi njihov jezik oz. sleng zaznamovan z različnimi pokrajinskimi elementi, ki se prepletajo z internetnim in splošnim slengom;¹³ tako lahko govorimo o raznolikih modifikacijah slenga glede na pokrajinsko pripadnost uporabnikov.

3 Angleščina kot jezik spleta in njen vpliv na sleng

Angleščina je lingua franca spleta v smislu, da je najbolj uporabljena in razumljena med uporabniki z različnih koncev sveta, zato je izbrana kot sredstvo za komunikacijo med njimi,¹⁴ saj omogoča širšo razumljivost, lažjo in hitrejšo komunikacijo med različnimi akterji ter lažji dostop do informacij. Tudi internetni žargon izhaja iz angleškega jezika ter zaradi vsakdanje in vsesplošne rabe interneta prehaja tudi v pogovorni jezik in še posebej v sleng mladih, ki črpajo tudi iz popularne MTV-kulture, ki je v celoti v angleškem jeziku.¹⁵

Zaradi narodne mešanosti pri nas je logično, da so v jeziku mladih prisotni tudi srbski, hrvaški in bošnjaški jezikovni elementi,¹⁶ pojavljajo pa se predvsem že ustaljeni izrazi (npr. *car, carski, carsko, pandur, valda* itd.), ki so hkrati postali tudi del širšega pogovornega jezika.

¹² Večina odgovorov je namreč bila »ker se mi ne da pisati knjižno« in »ker se hočem na internetu pogovarjati kot v živo«.

¹³ S splošnim slengom opredeljujem predvsem ustajene slengovske izraze (npr. *ful, kul, zakon, rulz* itd.), ki se seveda prepletajo z internetnim slengom, sestavljenim tudi iz izrazov spletnega žargona, t. i. žargonskih slengizmov (npr. @ = *at* (predlog 'v', npr. @ *school*)), in raznih za spletni govor značilnih krnitev oz. krajšav (npr. *brb, hf, wtf, fsm* itd.).

¹⁴ Večina spletnih strani (82,3 %) je namreč v angleškem jeziku, sledijo pa mu nemški z le 4 %, japonski, francoski, španski, švedski, italijanski, portugalski, nizozemski, norveški, finski, češki, danski, ruski in malezijski jezik (Crystal 2001: 217).

¹⁵ Na vpliv angleškega jezika na sleng pri nas je še pred razvojem fenomena socialnih omrežij opozoril že Velemir Gjurin v svojem članku iz leta 1974 *Interesne govornice sleng, žargon in argo*, kjer omenja angleščino kot pomemben dejavnik pri nastanku slengizmov. Ti so lahko prilagojeni slovenščini (npr. *frendica*) ali pa so v rabi v izvorni obliki (*hot, in, out*).

¹⁶ Za jezik mladih z območja, kjer biva italijanska narodna manjšina, so značilni tudi italijanski jezikovni in skladenjski elementi, na meji z Madžarsko pa madžarski, čeprav slednjih na spletu nisem opazila. Pojavljajo se tudi nemški jezikovni elementi, vendar v manjši meri oz. so že ustaljeni v pogovornem jeziku (npr. *šraufciger, fajercajg, cajting* itd.).

Postavlja se vprašanje, ali je internet homogen jezikovni medij z angleščino kot vodilnim jezikom ali pa je mešanica različnih dialektov, funkcijskih zvrsti itd. Spletna socialna omrežja, kot sta npr. Facebook ali Twitter, kažejo oboje. Prek tovrstnih omrežij se med sabo povezujejo mladi iz podobnih okolij in s podobnimi interesi, po drugi strani pa jim medmrežje s svojo funkcijo širše dostopnosti nudi možnost povezovanja z osebami po vsem svetu. Slednjemu služi angleščina kot globalni jezik, kot primer za to pa lahko vzamemo različne akronime internetnega slenga, kot npr. *afaik* = *as far as I know*, *brb* = *be right back*, *cya* = *see ya*, *lol* = *laughing out loud*, in elemente internetnega žargona, npr. *@* = *at* (*@ home*), ki se pojavljajo tudi v slengu slovenskih mladostnikov.

4 Primeri iz omrežja Facebook – analiza značilnosti jezika mladih

Kot zgled jezikovnih značilnosti jezika mladih na spletu si oglejmo nekaj primerov t. i. stanj¹⁷ omrežja Facebook. Opazovanje je osredotočeno na stanja na profilih uporabnikov, starih od 15 do 30 let, zanimajo pa me predvsem slengovske (v to kategorijo spada tudi internetni sleng in nebesedna leksika, čustvene ikone itd.) in regionalne posebnosti, pa tudi nebesedna leksika, vplivi tujih jezikov, opazam pa tudi veliko elementov t. i. ekscesnega sociolekta oz. vulgarizmov. Večina spodnjih stanj je zapisanih pogovorno (npr. *tud*, *sam*, *nmalo*, izpuščanje samoglasnikov itd.).

4.1 Internetni sleng

»69 je sexy poza ampak tud band ni slab ;) bisto je sam ne obupat... let's go!!!«; »5km teka in p90x ze ob devetih opravljena ;) to je to =D pa dobro jutro ^^«; »Ma szi Rožleta n moreš nrdit vn Kekca;-)«; »Lajkrite prosm.. ;)«; »@ school ... dolgčas!«; »wtf je zdej to ... =D«

Zgornja stanja so primer za internetni sleng, v ta kontekst pa spadajo predvsem čustvene ikone (»emoticons«), kot npr. ;), =D, ^^, ;-), in izrazi internetnega slenga (*lajkrite*)¹⁸ ter akronimi (*wtf*). V primerih se kaže tudi vpliv angleščine.

4.2 Narečje, pokrajinski pogovorni jezik

(1) »išče kdu stanovanje v LJ? rabm cimra :) stara cerkev (šiška), 130€+stroški...je samo še 1 tedn cajta!!! ---> privat msg«; »Ma szi Rožleta n moreš nrdit vn Kekca;-)«; »Aha, je že "gorku" zaradi pomanjkanja vode, hmalj se bodo udarli.«; »zčni prodajat wado... sej povpraševanje

¹⁷ »Stanja« v okviru omrežja Facebook predstavljajo razne javne zapise uporabnikov, s katerimi izražajo svoje počutje, početje, objavljajo fotografije, posnetke itd. Pri stanjih gre za enosmerno (zapis uporabnik objavi z namenom zgolj sporočanja trenutne misli) in dvosmerno komunikacijo (ostali uporabniki se na stanje odzovejo z raznimi komentarji).

¹⁸ Izraz »lajkrite« je tipičen slengizem (žargonski slengizem) omrežja Facebook, ki označuje dejanje spletne izbire povezave »like« ali »všeč mi je«. S tem uporabniki označijo svoje odobravanje določenega stanja, fotografije, posnetka itd. ostalih uporabnikov.

bo sigurnu veliku... ;)»«; »Aj d vidiš ku rasejo kumare in pomidori...zali-
vamo zalivamo, nej pije žejna zemlja. Izvirki itak šopajo na povnu, tudi
pri nas ni suše.«; »Pej so sli plani n obisk h teti...«

- (2) »jaz se pune strinjam!! :DD«; »ni ga boljšega za toto vročino danes ...
TO, pa par kock leda poleg :DDD«

V zgornjih primerih gre za prisotnost pokrajinske leksike v govorici mladih. Stanja so zapisana po izgovoru, prepletajo pa se tudi z internetnim slengom (čustvene ikone – :DD, ;), ostali elementi nebesedne leksike, značilne za internetni sleng, kot npr. zaznamovana raba ločil – !!!, ..., ->, izrazje slenga in internetnega slenga, npr. *msg* = *message*, *šopajo na povnu* itd.). V 1. točki so vidne primorske (kraške) jezikovne značilnosti in leksika (npr. *pomidori*, *pej*, *wada*, *gorku*), v 2. pa štajerske (*pune*, (*za*)*toto (vročino)*).

4.3 Vpliv tujih jezikov

- (1) »69 je sexy poza ampak tud band ni slab ;) bisto je sam ne obupat... let's go!!!«; »ki s ti junior??boš doma za wiki?«; »See yaaa in da dolinca... kmr se bomo meli faaaajn :D«; »If you're gonna be dumb, you gotta be tough! :D«; »I object, I don't want timeline! Effing bastards!«
- (2) »"Nije nju, prijatelju, zbolelo to što ne može biti srečna sa drugima.- A šta je zbolelo?Zbolelo je to što ne može biti srečna sa tobom." :) ♥«; »Sečam se, ti i ja, sve smo mogli sam Bog zna.. :) ♥«; »vratit će se šime,za par dana. Trance je kar je tu,nema psajhadelika pravog.«
- (3) »Biglietti da € 46,00 na ticketone:) Bom šla u nedeljo do Torri-ja vit če jih majo še na razpolago!«

V 1. točki gre predvsem za mešanje maternega jezika z angleščino, najdejo pa se tudi zapisi v celoti v angleškem jeziku. Opaziti je tudi nekakšno »sloveniziranje« angleških slengizmov (npr. *see yaaa in da ...*), kjer gre za pisanje po izgovoru (*in da* = *in the*). Slengizem *wiki* je izpeljanka oz. krnitev besede *weekend*, ki je na ta način postala slengizem in je zapisana po izgovoru. Najdemo tudi vplive ameriškega slenga (*gonna*, *gotta*, *tough*). V 2. točki so prikazani vplivi hrvaškega in srbskega jezika, pojavljajo se tudi stanja, zapisana delno ali v celoti v srbsčini ali hrvaščini. Podobno je tudi z italijanskim jezikom (3. točka), kar se kaže predvsem pri uporabnikih iz primorske regije, kjer je veliko vplivov italijanske kulture in jezika.

4.4 Elementi ekscesa oz. vulgarizmi

»PiZda ni slabo ane!!!«; »u p*** m**** da j***** m***** U \$&#%&#/#&#%#%#"# :((f***** aaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaa ><«; »zdej mi sporočijo jutri prisiljeno dopust ni dela!!!!pizdo mater ja!!!!«; »...top shit. gremo naprej«; »Wtf? Kar kazen za parking?/:«

Za sleng mladih je značilna tudi raba močno čustveno zaznamovanega izraza in s tem tudi vulgarizmov. Pri tem ne gre za neko uporniškost ali zanikanje

družbenih norm, kot je veljalo včasih,¹⁹ saj so danes vulgarizmi pri mladih postali že samoumeven del jezika. Rabljeni so tudi kot medmeti in členki (npr. *PiZda ni slabo ane!!!*) ter slengizmi, ki niso več dojeti kot vulgarizmi, ampak kot že slengovski izrazi (taka sta npr. *top shit*, *wtf = what the fuck*). Elementi ekscesne govornice so v zapisani besedi pogosto zapisani z znaki, ki označujejo manjkajoče črke ali pa celotno besedo ali besedno zvezo; na podlagi teh znakov sklepamo, kaj je uporabnik hotel povedati, zaradi njihove ustaljenosti pa vemo, da gre za vulgarizme oz. kletvice (... *p*** m**** da j***** m***** U \$&#%&#/&#&#%\$%\$%#"\$#:(f***** ...*).

4.5 Inovativne tvorjenke/skovanke

»... hahahaha sončkarjenje ... jutro ... ;)»); ... sam jst na nanos grem ... ;)»); ...«; »jutrooooo~ njama hama *.* nutela in jagode ♥«; »Upam da neha dežuvat«

Težnja po drugačnosti in originalnosti izražanja je del kulture mladih, zato je za sleng značilno iskanje novih izrazov za pomene oz. modificiranje besed in besednih zvez v inovativne tvorjenke oz. skovanke. To posebnost ponazarjajo zgornji zapisi mladih, kjer najdemo poleg izrazov, kot so *sončkarjenje* 'sončenje', *njama hama* (prisposoda za glagol 'jesti'), *dežuvat* 'deževati', v zapisu tudi svojevrstne skladenjske posebnosti: začetek in sredina stavka s tropičjem, kar po vsej verjetnosti označuje premor ali nadaljevanje prejšnje misli v govoru, nenavadno obrnjeni stavki, npr. *sam jst na nanos grem*, in seveda čustvene ikone, ki so najbolj prepoznavna lastnost mladostniškega internetnega slenga, ter množenje glasov v besedi (npr. *seee yaaaa* itd.) V navedenih stanjih opazimo tudi nekatere druge jezikovne posebnosti internetnega slenga, kot npr. zapis več črk in ločil (»*see yaaa*«, »*faaaajjn*«, !!!, ??), ter elemente nebesednega internetnega slenga (:D, ♥). Nekaj narečnih oz. regionalnih posebnosti je zaslediti tudi v zgornjih primerih (*kmr, faaaajjn, prow*).

5 Raziskava vpliv pokrajinskih elementov in internetnega slenga v jeziku mladih

Namen ankete Vpliv pokrajinskih elementov in internetnega slenga v jeziku mladih je ugotoviti, kako in v kolikšni meri se v mladostniškem slengu kažejo prvine tako narečij in pokrajinskega pogovornega jezika kot internetnih slengizmov ter sodobnega slenga na splošno. V anketi je sleng opredeljen kot govornica mladih, ki jih družijo podobni interesi (npr. šola, zabava, popularna kultura, internet, socialna omrežja itd.), in tako umeščen v širše področje interesnih govoric.

Na govornico mladih pomembno vpliva tudi okolje, zato se raziskava ukvarja tudi s pogostnostjo rabe narečnih in pokrajinskih pogovornih izrazov v slengu mladih. Izhajam torej iz hipoteze, da se v slengu kažejo tudi prvine narečij ali

¹⁹ Gjurin (1974: 72–73) razlaga rabo vulgarizmov pri mladih predvsem s težnjo po drugačnosti, uporniškosti itd.

pa mestnih govoric (npr. Koper, Ljubljana, Maribor), saj so mladi povezani tudi s svojim okoljem.

5.1 Rezultati

Anketo sem delila preko socialnega omrežja Facebook, sodelovalo pa je 48 udeležencev, od katerih je bilo 66,7 % (32) žensk in 33,3 % (16) moških. Vprašanj je bilo trinajst, na začetku pa sem za lastno orientacijo postavila nekaj vprašanj o ključnih podatkih udeležencev, kot so spol, starost, regija, kraj, izobrazba in zaposlitveni status.

Starost udeležencev sem zamejila z leti, in sicer 15–20, 20–25 in 25–30. Mlade sem tako razdelila v tri generacijske skupine, ki se razlikujejo med sabo na podlagi različnih zanimanj, izobrazbe itd. Večina udeležencev je spadala v skupino 25–30 let (47,9 %; 23), nekoliko manj jih je bilo v skupini 20–25 let (39,6 %; 19), najmanj pa v skupini 15–20 let (12,5 %; 6). Večina udeležencev je torej starejših mladostnikov, ki večinoma vstopajo v bolj raznolike družbene sfere kot mlajši, zato je njihova govorica podvržena različnim vplivom (npr. študij, dom, služba, uradni položaji itd.). Na podlagi tega sklepam, da starejši mladostniki uporabljajo narečje in sleng v manjši meri kot mlajši (ki so večinoma le v družbi družine in vrstnikov), še vedno pa njihova govorica v npr. družbi vrstnikov in družine vsebuje elemente slenga in narečij.

V tretjem vprašanju me je zanimalo geografsko področje, s katerega prihajajo udeleženci. Največ (64,6 %; 31) anketirancev je navedlo primorsko regijo, temu sledita osrednjeslovenska (14,6 %; 7) in štajerska regija (14,6 %; 7), dva udeleženca (4,2 %) sta navedla dolenjsko, eden (2,1 %) pomursko regijo, nihče pa ni navedel koroške in gorenjske regije.

V naslednjem vprašanju, ki se je povezovalo s prejšnjim, me je zanimal točen kraj bivanja, saj se govorice razlikujejo glede na narečja, ki so bolj značilna za podeželsko, vaško okolje, in pokrajinske pogovorne jezike, ki so pogovorne variante, značilne za mestna središča (Ljubljana, Koper, Maribor, Celje). Anketiranci so navedli naslednje kraje: Matavun, Šmarje, Koper, Maribor Tabor, Sežana, Kopriva, Ilirska Bistrica, Maribor, Kranj, Rače (občina Rače - Fram), Suhorje, Orehova vas, Koper, Čreta, (občina Hoče - Slivnica), Novo mesto, Gornje Vreme, Nova Gorica, Naklo pri Divači, Pivka, Ljubljana, Senožeče, Dolnje Ležeče, Barka, Postojna, Ozeljan, Štanjel, Kozina, Nova vas, Stojnci, Gradišče nad Prvačino, Zavrhek, Lučarjev Kal (okolica Muljave - Ivančne Gorice). Kraji bivanja udeležencev se torej razlikujejo glede na vaška oz. podeželska okolja (npr. Matavun, Gornje Vreme, Barka, Senožeče, Kozina, Suhorje, Štanjel, Kopriva, Naklo pri Divači, Ozeljan, Zavrhek, Gradišče nad Prvačino, Lučarjev Kal, Pivka, Čreta ...), kjer v jeziku najdemo narečne elemente, in mestna okolja (Koper, Maribor, Sežana, Nova Gorica, Ljubljana, Postojna ...), kjer najdemo elemente pokrajinskega pogovornega jezika regije, v katero mesto spada (npr. Ljubljana – osrednjeslovenska regija, Koper – primorska regija itd.).

V petem vprašanju me je zanimala izobrazba udeležencev. Večina udeležencev ima visokošolsko univerzitetno izobrazbo (VII. stopnja) (31,3 %; 15), nekoliko manj je gimnazijskih maturantov (29,2 %; 14), temu sledi srednja strokovna izobrazba (18,8 %; 9), nato poklicna (8,3 %; 4) in osnovnošolska (6,3 %; 3), dva udeleženca sta

navedla diplomo po bolonjskem programu (4,2 %), en udeleženec doktorat (2,1 %), nihče pa ni navedel magisterija (bolonjskega in predbolonjskega – VIII. stopnja). Večina udeležencev je torej diplomantov in gimnazijskih maturantov; gre za pretežno študentsko populacijo, kar dokazuje tudi šesto vprašanje o zaposlitvenem statusu, po katerem je večina anketirancev študentov (41,7 %; 20). Med mladimi je nekoliko manj (37,5 %; 18) zaposlenih, 8,3 % (4) nezaposlenih, 12,5 % (6) pa se uvršča v kategorijo »drugo«, kjer so navedeni odgovori »dijak«, »dijakinja«, »pogodbno delo«, »avtorsko delo«.

Sedmo vprašanje ugotavlja rabo spletnih socialnih omrežij. Velika večina mladih (83,3 %; 40) je odgovorila, da internetna socialna omrežja (Facebook, Twitter, Myspace, Badoo itd.) uporablja vsak dan, 16,7 % (8) občasno, nihče pa ni na vprašanje odgovoril z »nikoli«. Sklepamo lahko, da je med mladimi od 15 do 30 let internet zelo pomemben dejavnik preživljanja prostega časa. Pri tem me je zanimalo, koliko internet vpliva na govorico mladih oz. v kolikšni meri je prisoten v sodobnem mladostniškem slengu. Tako sem v osmem vprašanju navedla nekaj izrazov internetnega slenga (*lol*, *l8r*, *ftw*, *wtf*, *hf*, *fsm*, *fail*, *rofl*) in anketirance vprašala, ali jih poznajo. Največ odgovorov je bilo »da, nekatere« (70,8 %; 34), 27,1 % (13) jih je odgovorilo z »da, vse«, 2,1 % (1) pa z »ne, ne poznam nobenega«. Pri tem vprašanju sem pričakovala, da bo večina mladih poznala vse izraze, ugotovila pa sem, da izrazi internetnega slenga med mladimi še niso toliko poznani. Eden izmed razlogov za to je lahko dejstvo, da je bila večina udeležencev starejših mladostnikov, ki so manj dovzetni za prevzemanje elementov internetnega slenga. Mlajši mladostniki so tudi bolj aktivni na spletnih socialnih omrežjih, se preko njih »družijo« med sabo, starejši mladostniki pa prehajajo v druge družbene sfere (npr. služba), temu ustreza pa je tudi izbira komunikacijskega koda. V tem primeru gre torej verjetno za generacijsko razliko med mlajšimi in starejšimi mladostniki.

Naslednje vprašanje se je osredotočalo na konkretno rabo izrazov iz prejšnjega vprašanja oz. njim podobnih izrazov. Večina anketirancev (58,3 %; 28) izraze internetnega slenga uporablja občasno, 25 % (12) nikoli, redno pa 16,7 % (8). S tem vprašanjem se je povezovalo naslednje vprašanje, kjer me je zanimalo, koliko so internetni izrazi (npr. *lol*) zastopani tudi v živem govoru oziroma koliko so že prisotni v živem govorjenem slengu. Glede na moja opažanja se izrazi internetnega slenga v govorjenem slengu oz. pri pogovorih v živo uporabljajo v precejšni meri (najbolj tipični so npr. *lol*, *wtf*, *fail*), anketni rezultati pa so pokazali drugačne rezultate, saj je večina (62,5 %; 30) odgovorila, da tovrstnih izrazov v živem govoru ne uporabljajo nikoli, 33,3 % (16) internetni sleng v govoru uporablja včasih, vedno pa le 4,2 % (2). Razlog za to je verjetno ponovno dejstvo, da je bila večina anketirancev starejših mladostnikov, ki niso tako dovzetni za elemente popularne kulture, v katero spada tudi jezik, kot so mlajši mladostniki oz. najstniki. Po vsej verjetnosti gre za razkorak med najstniško kulturo na eni in študentsko na drugi strani ter mladimi (običajno starejšimi mladostniki), ki vstopajo na trg dela. Gre torej za različne interese, tako pa se razlikuje tudi sleng najstnikov in starejših mladostnikov.

Z 11. vprašanjem sem preverjala prisotnost narečja in elementov pokrajinskega pogovornega jezika v govorici mladih. Večina (43,8 %; 21) narečje ali pokrajinski pogovorni jezik uporablja vedno, nekoliko manj (41,7 %; 20) doma in s prijatelji,

10,4 % (5) samo doma, 4,2 % (2) pa nikoli. Lahko torej trdimo, da v jeziku mladih najdemo narečne oz. pokrajinske elemente, kar pomeni, da lahko tudi sleng razdelimo na različne podvrste glede na kraj bivanja mladih (npr. kraški, ljubljanski, štajerski itd.), kjer gre za mešanje slenga s pokrajinsko pogovorno in narečno leksiko.

Zanimalo me je tudi, ali mladi uporabljajo narečje oz. pokrajinski pogovorni jezik samo v živem govoru ali tudi na spletnih socialnih omrežjih, ki v današnjem času postajajo tudi del živega govora.²⁰ Večina mladih narečje (ali pokrajinske pogovorne izraze) na internetu uporablja včasih (52,1 %; 25), nekoliko manj (41,7 %; 20) vedno, 6,3 % (3) pa nikoli. Narečna oz. pokrajinska pogovorna leksika se torej na internetu uporablja po vsej verjetnosti z namenom približevanja živi komunikaciji. S tem vprašanjem se povezuje zadnje vprašanje, kjer ugotavljam, zakaj mladi na internetu uporabljajo narečne in pokrajinske pogovorne elemente. Večina odgovorov (35,4 %; 17) je bila »ker se mi ne da pisati knjižno«, temu je sledil odgovor »ker se hočem na internetu pogovarjati kot v živo« (27,1 %; 13), nato »da se lahko sporazumem z osebami iz iste regije« (14,6 %; 7) in »drugo« (14,6 %; 7), kjer so bili navedeni odgovori: »ne uporabljam narečja«, »zato, ker govoriti v narečju ni nič sramotnega in sem ponosna, da sem štajerka«, »ne razmišljam, zakaj ... gre za spontano zadevo, ga ne uporabljam«, »ker je moje narečje«, »vse našteto«, »da se ne rabim pretvarjat, ampak gavarim tk k gavarim«. 6,3 % anketirancev je odgovorilo, da pokrajinsko leksiko uporablja, ker se jim narečje zdi zanimivo, 2,1 % (1), da lahko pripada skupini vrstnikov iz iste regije, nihče pa ni kot razlog navedel, da bi bil po govoru drugačen od drugih.

Na podlagi odgovorov lahko sklepamo, da gre pri rabi narečne in pokrajinske pogovorne leksike v govorici mladih podobno kot pri slengu (npr. krunitve, sklapljanja itd.) za ekonomičnost izražanja, hitrejšo pisno komunikacijo, ki se najbolj približa živemu pogovoru (odgovori, kot so »ne da se mi pisati knjižno«, »ker se hočem na internetu pogovarjati kot v živo«).

6 Sklep

Izsledki analize jezika uporabnikov Facebooka in rezultati spletnega vprašalnika služijo za vpogled v temeljne jezikovne značilnosti mladih kot diskurzivne skupnosti. Mladostniški sleng obstaja že od nekdaj in se neprestano razvija, kar pomeni, da ga ne moremo zamejiti, saj je pogojen z neprestano spreminjajočo se množično kulturo in seveda mediji. Spletna socialna omrežja, kot je Facebook, so pomemben del preživljanja prostega časa sodobnih mladostnikov, zato je vpogled v jezik omrežja Facebook dober način za prikaz sodobnega slenga.

Glede na analizo med mladostniki prevladuje raba slenga (v kontekstu Facebooka tudi internetnega) in čustvenih ikon. Pričakovati je bilo, da bosta razumevanje in raba tipičnih internetnih slengizmov višja, rezultati ankete pa kažejo, da mladi ne uporabljajo in poznajo vseh naštetih elementov internetnega slenga. Razlog

²⁰ Ne najdemo le slengizmov in pokrajinskih jezikovnih elementov, ampak tudi ostale elemente pogovorne leksike, npr. pisanje po izgovoru, onomatopeje, medmete itd.

za ta pojav je verjetno višji odstotek starejših mladostnikov med anketiranci, ki niso tako dovzetni za nove slengizme kot mlajši.

Anketni vprašalnik je dal podobne rezultate glede rabe slenga in pokrajinske leksike, saj je raba tako enega kot drugega zelo značilna za govorico mladih, razlog za to pa je predvsem ekonomičnost izražanja in hitrejša pisna komunikacija, ki se približuje živemu pogovoru. Pomemben dejavnik jezika mladih je tudi njihova pokrajinska pripadnost, tako pa so v njihovi govorici prisotni narečni elementi in elementi pokrajinskega pogovornega jezika, ki se seveda na različne načine prepletajo s slengizmi. Zaradi prisotnosti elementov pokrajinske leksike v slengu mladih lahko trdimo, da se sleng razlikuje glede na kraj bivanja mladih (npr. kraški, ljubljanski, štajerski itd.).

Na sleng vplivajo tudi tuji jeziki, tako da je sleng slovenskih mladostnikov kombinacija slovenskega knjižnega jezika, slenga, regionalizmov itd., kot tudi tujih jezikov, zlasti angleščine. V tem smislu gre za rabo fraz v angleščini v celoti ali delno, poteka pa tudi »sloveniziranje« angleških slengizmov in raba elementov konkretno ameriškega slenga,²¹ kar ni presenetljivo zaradi globalizacijskih procesov in amerikanizacije ter tesnega stika z ameriško popularno kulturo. Medkulturni stiki poleg angleškega povzročajo tudi prisotnost hrvaškega in srbskega besedja in fraz, kar je seveda posledica kulturno mešanega okolja; za primorsko regijo je značilen tudi preplet slovenščine z italijanščino.

Elementi ekscesnega sociolekta oz. vulgarizmov so postali že samoumevni del slenga, kar je razvidno tudi predstavljene analize jezika, kjer najdemo veliko močno čustveno zaznamovanega izrazja in s tem tudi vulgarizmov, pojavljajo pa se tudi slengizmi, ki niso več dojeti kot vulgarizmi, ampak zgolj kot slengovski izrazi (npr. *top shit*, *wtf*). Težnja po drugačnosti, originalnosti itd. pri mladih povzroča sprevrčanje pomenov in tudi modificiranje besed in besednih zvez v inovativne tvorjenke oz. skovanke (*sončkarjenje*), nenavadno skladnjo itd.

Vira

Facebook = *Facebook* (<http://www.facebook.com>) (opazovanje zapisov uporabnikov, februar–maj 2012).

Spletna anketa (izvedena pri uporabnikih omrežja Facebook in deljena preko spleta).

Literatura

Beck 2003 = Ulrich Beck, *Kaj je globalizacija?: zmote globalizma — odgovori na globalizacijo*, Ljubljana: Krtina, 2003 (Knjižna zbirka Krt 124).

Crystal 2001 = David Crystal, *Language and Internet*, Cambridge: Cambridge University Press, 2001.

²¹ Primer *If you're gonna be dumb, you gotta be tough!*.

- Gjurin 1974 = Velemir Gjurin, Interesne govornice sleng, žargon, argo, *Slavistična revija* 22 (1974), št. 1, 65–81.
- Kranjc 2003 = Simona Kranjc, Jezik v elektronskih medijih, *Slovenski knjižni jezik – aktualna vprašanja in zgodovinske izkušnje*, Ljubljana: Filozofska fakulteta, 2003 (Obdobja 20), 435–446.
- Lenarčič 2010 = Blaž Lenarčič, Omrežna družba, medkulturnost in prekukulturnost, v: *Razprave o medkulturnosti*, ur. Mateja Sedmak – Ernest Ženko, Koper: Univerzitetna založba Annales, 2010, 245–260.
- Skubic 2005 = Andrej E. Skubic, *Obrazi jezika*, Ljubljana: Študentska založba, 2005.
- Škiljan 1999 = Dubravko Škiljan, *Javni jezik: k lingvistiki javne komunikacije*, Ljubljana: Studia humanitatis, 1999.
- Toporišič 1984 = Jože Toporišič, *Slovenska slovnica*, Maribor: Obzorja, ²1984 (¹1976).
- Verschueren 2000 = Jef Verschueren, *Razumeti pragmatiko*, Ljubljana: Založba /*cf., 2000.

Various Influences on Young People's Language

Summary

The results of a linguistic analysis and online survey indicate that young people's language—especially today, when there is great variability in influences—is very diverse and intertwined with various factors. The internet is an important part of young people's lives and it also marks their language. The phenomenon of internet slang increases its range of linguistic and non-linguistic elements every day and is becoming a natural part of young people's language, including their speech. Some expressions that were initially intended only to be written online as a shortcut (e.g., *lol* 'laughing out loud') are now making their way into spoken language as part of young people's general slang. This transfer also works in the other direction, of course, and many elements of slang, colloquial language, excessive sociolect (vulgarisms), innovative coinages (nonce expressions), dialect, and regional colloquial language are moving from young people's language to the internet. Language on the internet is thus a mix of all of these factors, in addition to which pronunciation-based spellings are characteristic because online social networks are primarily an environment for socializing where communication is relaxed and as similar as possible to speech. Young people's slang—especially on the internet, where the main language is English—contains many elements of English, including jargon and slang, that mix with Slovenian (slang) or are even written in their original English forms because this is most understandable to young people throughout the world.